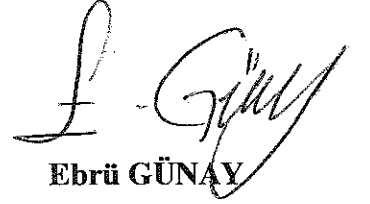

TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARINI İNCELEME ALT KOMİSYONU

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, 9 Kasım 2019 tarihinde Elazığ Ceza İnfaz Kurumları Kampüsünde incelemelerde bulunmuş olup 07.02.2020 tarihli komisyon raporuna dair muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Ebru GÜNAY

Mardin Milletvekili

Ceza ve İnfaz mekanizmasının temel köşe taşı tabii ki adaletin toplumun vicdanına uygun bir şekilde gerçekleşmesi, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığıdır. Ancak AKP iktidarı döneminde en fazla yıpranan kavramlardan biri adalet olmuştur. Toplumun adalete olan güveni azalmıştır. Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı her gün biraz daha aşındırılmaktadır. Özellikle toplumsal muhalefeti susturmaya dönük siyasi davalarda verilen kararlar, toplum vicdanını yaralamaya devam etmektedir.

Yargı alanında AKP iktidarları döneminde yeni ve usulsüz uygulamalar hayata geçirilmiştir. Gizli tanık, gizli bilirkişi, savunma hakkının suç sayılması, suça göre delil yaratılması, delile göre suç uydurulması, tahliye kararı yerine getirilmeden yeni tutuklamaların kararlaştırılması, süper savcılıklar, liyakatsiz atamalar, pazarlıklara konu olan tahliyeler, yargılamadan çok infazlara sahne olan duruşmalar, siyaset ve bürokrasi güdümüne alınan mahkemeler, iddianame olmaksızın geçen uzun tutukluluklar, siyasi beyanatlardan talimat çıkartan yargıçlar, avukatlardan kaçırılan duruşmalar, parti kadrolarının sistematik olarak yargı mekanizmalarında istihdamı, milletvekillerinin ve yerel siyasetçilerin tutuklu yargılanması; kişiye özel yargılamalar basında ve kamuoyunda çokça tartışılır olmuştur.

Yargılama süreçlerinde yapılan hak ihlalleri ve usulsüzlükler, cezaların infaz edildiği süreçlerde de yapılmaktadır.

Cezaevlerinden tarafımıza iletilen hak ihlalleri, hak örgütlerinin düzenledikleri raporlar, avukat aktarımları gibi somut veriler cezaevlerinde yaşanan durumun son derece ciddi olduğunu ortaya koymaktadır. Bilhassa Elazığ Cezaevi yasaların dahi uygulanmadığı, pek çok ağır hak ihlalinin yaşandığı bu nedenle de en çok şikâyet başvurusunun geldiği cezaevlerinin başında gelmektedir. Nitekim tarafımıza ve Komisyona ulaşan şikâyetler, ihlallerin yerinde incelenmesini zorunlu kılmış ve bu nedenle de Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu olarak tarafımızca 9 Kasım 2019 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Yapılan inceleme ve tespit aşamalarında gerek rastgele seçilen gerekse de taleplerimiz üzerine girilen koşullarda ceza infaz kurumundan yetkili ve görevliler olmaksızın şikâyet ve talepler dinlenilmiştir. Bu yöntem yapılan ziyaretlerin amacına uygunluğu bakımından ve çözüm

üretme iradesinin gerçekleşmesi bakımından yerinde olmuştur. Aşağıda da tek tek değineceğimiz hususlar birebir mahpus görüşmeleri sırasında almış olduğumuz notlar ve tespit ettiğimiz ihlallere ilişkindir. Kendi gözlemlerimiz doğrultusunda tespit ettiğimiz hususları sıralayacak olur isek;

T Tipi

A-Blok 7. Koğuş

- 10 kişilik odada 21 kişi kaldığı ve bir kişinin yerde yattığı,
- Kışın soğuktan korunmak için giyilen ve kantinden alınan içliklerin müdürün bir mahpusu üzerinde içlikle gördüğü gerekçesiyle yasaklandığı,
- Kaloriferlerin gece boyunca sadece 2 saat yandığı,
- Futbol ayakkabısı, kravat, yelek ve takım elbise yeleklerinin yasaklandığı,
- Mahpusların hastaneye götürülmediği, revire gecikmeli götürüldükleri, haftada bir değil en fazla iki haftada bir doktora çıkarıldıkları, kurum dışı sevklerin 2 ayı bulduğu, kullanılan ilaçların sürekli muadillerinin getirildiği ve bu ilaçların görevlilerin yanında içirildiği,
- Akrafa olan mahpusların aynı koğuşta kalma taleplerinin yerine getirilmediği ve müdür tarafından “kan dökülmeden odadan çıkamazsınız” dediği,
- Yemeklerin kötü olduğu, ekmeğin çok küçük ve öğleden sonraları geldiği,
- İdare ile görüş taleplerinin kesinlikle kabul edilmediği,
- Kantindeki fiyatların çok pahalı olduğu,
- Mahpusların yapılan komisyon ziyareti sonrası aramalar yapılacağı ve odaların dağıtılacağı endişesi olduğu,

Blok 19 B

- 10 kişilik koğuşta 17 kişi kaldığı,
- Havalandırmanın tel ile kapalı olduğu,
- Kaloriferlerin gündüzleri yanmadığı,
- Sandalyeleri mahpusların kendilerinin aldığı,
- Kışlık kıyafetlerin alınmadığı ve özellikle ailesi uzak olanların bu konuda sorun yaşadığı,
- Görüşme yaptığımız mahpus **Saim Tufan**, Avukat görüşünde kamera var olduğu ve kapıların açık olduğunu belirtti. Kendisinin Avukat görüşmesinde sesi yükseldiği gerekçesiyle Süngerli oda denilen bir odada tutulduğu,
- Görüş süresinin 25 dakika olduğu,
- Şort ve kapri gibi kıyafetlerin yasak olduğu,

- Kantin fiyatlarının çok pahalı olduğu,
- Mahpusların 2 aydır bekleyen revir dilekçeleri olduğu ve idarenin kendilerine “Dilekçenizi mevzuata göre tekrar düzenleyiniz aksi halde işleme alınmayacaktır” gibi cevaplar verdiği,
- Volkan Özgenç isimli mahpusun gardiyanlar tarafından tüm mahpusların gözleri önünde dövüldüğü,
- Musluk sularının kireçli olduğu ve mahpusların kantinden su almak zorunda kaldığı,

A-Blok 20. Koğuş

- Psikolojik işkence olduğu ve her sabah aramalar yapıldığı,
- Havluların, içliklerin toplandığı,
- Kantinden gelen eşyayı değiştirmek isteyen mahpusun koridorda gardiyanlar tarafından darp edildiği ve şikâyet dilekçesinin savcıya gönderilmediği,
- Spor faaliyetlerinin ve kurslara gitmenin engellendiği,
- Mahpuslara sadece 2 ayakkabı hakkının tanındığı,
- Mahpusların idare ile görüşme taleplerinin yerine getirilmediği,
- İdari değişiklik sonrası disiplin cezalarının arttı,
- Mahpusların kullandığı sarımsağın dahi toplatıldığı,
- Görüşçülere çıplak arama dayatıldığı,
- Kapıların altından soğuk hava geldiği,

B-Blok 17

- İçeride kamera olduğu,
- Yapmış olduğumuz görüşmelerde **Veysel Avunan** isimli mahpusun belden aşağısının tutmadığı, Tüberküloz ve menenjit geçirdiği, unutkanlık sorunu yaşadığı, üç haftadır yürüyemediği, koğuş arkadaşları tarafından sırtta taşınarak odaya ve tuvalete götürüldüğü ve tüm bu sağlık sorunlarına rağmen her sabah sayım için aşağı inmesi konusunda gardiyanlar tarafından dayatmada bulunduğu,
- Yemeklerin az olduğu ve 20 kişiye 15 kişilik yemek verildiği, Kahvaltı özensiz dağıtıldığı hazırlanan yumurtalarda tavuk pisliği bulaşmış şekilde verildiği,
- Bere, içlik vb. kışlık giysilerin yasaklandığı bundan kaynaklı mahpusların ciddi zorluklar yaşadığı,
- İdare tarafından dilekçelere cevap verilmediği,
- Görüşlerin 30 dakika ile sınırlandırıldığı,
- İdare tarafından diş tedavisi zaruri değildir denilerek yapılmadığı, kurumda diş doktoru olmadığı ve kanal tedavisi için mahpusların 4-5ay bekletildiği,
- Revire gitme konusunda sıkıntılar yaşandığı ve mahpusların revire gitmek için yazdıkları dilekçelere cevap verilmediği,

B-16

- 10 Kişilik kapasiteli koğuşta 20 kişi kaldığı,

- Yerde yatanların olduğu ve namaz kılacak yer yok bulamadıklarını,
- Berberlerin odada traş yaptıkları, özensiz herkesi 3 numara düz traş yaptıkları,
- Suriye'deki çatışmalar sonrası kötü muamele de artış olduğu,
- Ailenin yanına nakillerde sıkıntılar olduğu 25-26 saatten uzaktan gelen ailelerin olduğu,
- Aile görüşü yapmalarının engellendiği,
- Sevk taleplerinin karşılanmadığı,
- Sakarya üniversitesinde hukuk okuyan bir mahpus okuluna gidemediğini söyledi.
- Dilekçelerin kaydının olmadığı,
- Telefon görüşmeleri hafta içi yapıldığı için mahpusların aileleri ile görüşemediği ve görüşmelerin hafta sonu yapılması talepleri olduğu,
- Mahpuslara karşı azarlamalar ve aşğılamalar olduğu,
- Mesleki kursların olmadığı ve mahpusların açılması talepleri olduğu,

KADIN CEZAEVİ

C BLOK 6-7-8-9

- Revire 15 günde hatta 3 haftada bir anca gidilebildiği ve doktorların yaklaşımının kötü olduğu
- Yemeklerin az ve kalitesiz olduğu, ekmeklerin de öğleden sonraları geldiği,
- Kıyafet alırken sorun yaşandığı,
- **Cumanaz Hasan** isimli Suriye'li kadın mahpusun 8 aydır devlet koruması altındaki çocuklarıyla görüşemediği,
- İki farklı koğuş kullandığı için havalandırmanın yarım gün kullanılabildiği,
- Kapüşonlu, askılı, baskılı veya yazılı üst, şal, kısa etek, kapri ve taytın yasak olduğu,
- Çamaşırların mahpuslar tarafından elde yıkandığı,

D-3 Kadın

- Havalandırmanın 5 saat kullanılabildiği,
- Genel ve kısmi aramalarda her aramanın genel arama gibi yapıldığı, haftada bir arama yapıldığı, bu esnada koğuşların dağıtıldığı, itiraz durumunda da savcılık ceza vermese dahi idare tarafından mahpuslara ceza verildiği,
- Kelepçeli muayene dayatması olduğu ve doktorun kelepçeleri çözün dediği durumlarda da kelepçenin çıkarılmadığı,
- Evrensel Gazetesi ve Yeni Yaşam Gazetesinin verilmediği,
- Zıbın, pelüş oyuncak, toka ve yazmaların toplatıldığı,
- Görüşme yaptığımız eski Kars Milletvekilimiz **Mülkiye Birtane** meme kanseri mide, bağırsak tedavilerini göremediğini belirtti,

Not: Milletvekilimiz Mülkiye Birtane 13 Aralık 2019 tarihinde tahliye edilmiştir.

- Mahpusların ringde bekletildiği,
- Çocuklar için gelen kıyafetlerin sadece anne adına geldiğinde alınabiliği,

- Nisa Nur Doğruca 2 yaşında annesiyle kalan bir bebek ve haftada 1 tane süt 2 kez yumurta verildiği söylendi.
- Mahpusların toplu fotoğraf çekinemediği fotoğrafta en fazla 3 kişi olabileceğinin idare tarafından kendilerine bildirildiği ve çekilen fotoğrafların mahpuslara verilmediği,
- Birden fazla mektubun aynı zarfa konamadığı ve mektupların engellendiği,
- Mahpusların "A takımı" denilen gardiyanlar tarafından T tipinde taciz edildiği,
- Yine mahpusların 3 yıldır telefon hakkını kullanamadığı ve kendilerine sürekli disiplin cezaları verildiği,
- İçeride kamere olduğu ve mahpusların özel yaşamlarının ihlal edildiği, bu konuda bakanlığa verilen dilekçelerin yanıtız kaldığı ve kameraların üstü örtüldüğünde mahpuslara disiplin cezaları verildiği,
- Mahpusların Girişte hücreye alındığı,
- Ziyarete gelen ailelere tacize varan aramalar yapıldığı,
- Görüşlerin keyfi şekilde kısaltıldığı,
- Ziyarete gidilen hafta yemekten iki kez taş çıktığı,
- Kıyafetlerin disiplin cezalarına gerekçe yapıldığı, örneğin V yaka kazak giyildiği için tutanak tutulduğu,
- Boya kalemlerinin verilmediği,

1No'lu 3'lü Oda

C Blok 34. Oda

- Kaloriferin yanmadığı,
- Spor yaparken Mazlum Deniz isimli mahpusun müdür çağırıyor diye içeri götürüldüğü ve dövüldüğü ve bu dövme seslerinin diğer mahpuslar tarafından da duyulduğu, bunun üzerine mahpusların komisyona başvurduğu,
- Mahpusların darp edilme korkusuyla görüşlere çıkamadığı,
- Haftalık 10 saat ve 10 kişi ile yapılan sohbet hakkı 6 kişi ile 45 dakika yapıldığı,
- Gazetelerin komisyon çalışmadığı gerekçesiyle anca hafta içi kendilerine verildiği fakat bazı koşullara hafta sonu da verildiği ve bunun eşitsizlik yarattığı,
- Görüşlerin 45 dakika yapıldığı,
- Kantinin çok pahalı olduğu,

E- Blok 62 tekli

- Kaloriferin yanmadığı,
- Sıcak su sorunu olduğu, anons edildiği halde akmadığı,

İzah etmiş olduğum üzere, ziyaret gerçekleştirdiğim koşullarda dikkatimi çeken hususları koğuş ve oda numaralarını da yazmak suretiyle belirttim. Nitekim söz konusu hususlar Alt Komisyon raporunda detaylı bir şekilde yer almadığı için ihlallerin hangi noktada yoğunlaştığını detaylandırmak çözüm üretmek açısından da kolaylaştırıcı olacaktır. Cezaevinde dikkat çeken ağır ihlallere yönelik çözüm önerilerimiz doğrultusunda derhal çalışmalara başlanması da komisyonun başat görevi olarak önünde durmaktadır.

Bu bağlamda önerilerimiz;

1. Elâzığ Cezaevi hakkında tarafımıza en fazla şikâyet gelen cezaevleri içinde en üst sıralarda bulunmaktadır. İddialarla ilgili cezaevi yetkililerine ulaşmak istediğimizde yöneticiler telefona bile çıkmamaktadırlar. Bu konuda Elâzığ cezaevi ve diğer cezaevleri mutlak suretle uyarılmalı bu tavırda ısrar eden yöneticiler görevden alınmalıdırlar.
2. Diyarbakır Barosu'nun 9 Ağustos 2019 tarihinde yayımlanmış olduğu Elazığ Cezaevi Raporunda geçen iddialara halen bir cevap verilmemiş olması raporda bahsi geçen vahim iddiaların teyidi algısı yaratmaktadır. Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünün, Diyarbakır Barosu gibi saygın kurumların hazırlanmış olduğu raporları dikkate alarak bu raporlardaki hak ihlallerinin giderilmesi için ivedilikle harekete geçmesi son derece önemlidir.
3. Mahpusların yasalarca tanınan sağlık haklarından yararlanabilmesi için görevli hekim sayısı artırılmalı, dış hekimi eksikliğine ilişkin sorunlar giderilmeli, hasta mahpusların tedavileri eksiksiz bir biçimde tamamlanmalı, ilaçları zamanında temin edilmeli, ilacın hastalığa göre verildiğinden ve muadilinden çok aslının verildiğinden emin olunmalı. Ayrıca Komisyonun Adalet Bakanlığı ile hasta mahpusların durumuna ilişkin gerekli görüşmeleri yapması elzemdir.
4. Sağlık personelinin kötü muamelesi iddiaları, görevli personele mahpus hakları, insan hakları, meslek etiği gibi başlıkların bulunduğu kapsayıcı bir eğitim verilmesi gerektiğini göstermektedir. Elâzığ T Tipi hapishanesindeki kronik hastalık sahibi mahpusların hastaneye düzenli sevklerinin gerçekleştirilmemesi, hastaneye yapılan sevklerin ayları bulabildiği, Elâzığ Kadın hapishanesindeki mahpusların doktorun kelepçenin çıkarılması kararına rağmen jandarmanın kelepçeli muayeneye zorladığı iddiaları hapishane kampüsündeki sağlık personelinin yetersizliğinden kaynaklanmadığı için komisyonun bu iddialar karşısında bir değerlendirmede bulunmadığı görülmektedir. Bu konularda ivedilikle çözüm üretilmelidir.
5. İnfaz erteleme alması gereken Veysel Avunan ve diğer ağır hasta mahpusların cezaevinde kalmaya devam etmesi Adalet mekanizmasını zedelemektedir. Bu

mahpusların derhal infaz erteleme verilerek dışarıda tedavilerine devam edilmelidir.

6. Mahpusların sosyal-kültürel faaliyet, haftalık 10 kişi ile 10 saat sohbet, mesleki kurslardan yararlanma ve ortak alandan faydalanma haklarının temini için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
7. Havalandırma sürelerinin mahpusların günlük ihtiyaçlarını karşılayacak seviyede artırılmalı ve havalandırma alanlarının üzerine konulan tel örgüler kaldırılarak tecrit durumuna son verilmelidir.
8. Dilekçelerin cevaplandırılmaması, kurum dışına gönderilen dilekçelerin takip numaralarının verilmemesi aslında hak arama özgürlüğünün ihlalidir. Bu sebeple komisyondan “mahpusların dilekçe ve mektuplarına açıklayıcı ve net bilgi verilmesi” önerisinin yanında aslında bu dilekçelerin niçin cevaplandırılmadığı, takip numaralarının hangi amaçla verilmediği, ihmalin sebebinin ne olduğu yönünde araştırma da yapılması beklenmelidir.
9. Demokratik bir ortam sadece cezaevi dışında değil cezaevi içinde de bir ihtiyaçtır. Bunu sağlamada en önemli kıstas cezaevinde mahpusların yönetim ile görüşme imkanlarıdır. Bu sebeple mahpusların kurum müdürleri ile görüşme taleplerinin engellenmesi uygulamasına son verilmelidir.
10. Özellikle kadın hapishanesinde, koğuşlarda kullanılan kameraların tuvalet ve banyolara yöneltildiği iddiası noktasında komisyon, gerekli tavsiye kararını vermiş olsa da kameraların mahremiyete uygun hale gelmesi için kadınların kameralara poşet geçirmek gibi çeşitli önlemler aldığı ve bu sebeple disiplin cezası aldıkları iddiasının üzerinde durmadığı gözlemlenmiştir. Hapishane idaresinin mahpusun özel hayatına göstermesi gereken saygıyı ihlal ettiği noktada, mahpusun kendisini güvende hissetmek için aldığı makul ölçüdeki önlemin disiplin cezasına sebep olmasına dair herhangi bir yorum yapmaması, hapishane idarelerince verilen keyfi disiplin cezalarının araştırılması için gerekli çalışmanın yapılmadığı izlenimi doğurmaktadır.
11. Kantin fiyatları denetlenmeli ve mahpusların ihtiyaçlarına uygun düzenlemeler yapılmalıdır.
12. Ziyaret saatlerinin kısaltılmasının önüne geçilmeli, yasada belirlenen görüş süreleri dikkate alınmalı ve mahpusların görüş hakkı kısıtlanmamalıdır.
13. Cezaevine görüş için gelen mahpusların yakınlarına yapılan ve tacize varan aramaların önüne geçilmeli ve bu konuda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
14. Süreli ve süresiz yayınların (Yeni Yaşam, Evrensel vd) mahpuslara verilmemesine ilişkin rapor önemli bir Anayasa Mahkemesi kararına işaret etmiştir. Buna rağmen komisyonumuzdan beklenen, hapishane idaresinin bu tarz kararları hangi kapsamda verdiğine ilişkin incelemeye gitmesidir. Böylelikle

- hapishane idaresinin ifade özgürlüğü ihlali yapıp yapmadığının araştırılması sağlanacaktır.
15. Koşulların basılması, dağıtılması ve bu esnada mahpuslara yönelik kötü muamele, kaba dayak, çıplak arama, hakaret, psikolojik baskı, tecrit ve benzeri uygulamalara derhal son verilmelidir.
 16. Telefon görüşmeleri hafta içi yapıldığı için mahpusların aileleri ile görüşemediği iletilmiştir. Bu durumda olan mahpusların telefon görüşmelerinin hafta sonu yapılması talepleri mutlaka gözetilmedir.
 17. İkincil bir ceza yöntemine dönüşen disiplin cezalarının verilmesinde keyfiyete son verilmeli ve özellikle tahliyesi yaklaşanların tahliyelerini engelleyici biçimde kullanılmamalıdır.
 18. Hijyene ilişkin sorunlar giderilmeli ve su sorunu çözümlenmelidir.
 19. Cezaevinde kapasitenin çok üzerinde mahpus bulunmakta olup bu koşullar mahpusların yaşam standartlarını ciddi şekilde düşürmekte ve birçok hastalığı beraberinde getirmektedir. Yeni Ceza İnfaz Kurumları açmak bu durumun çözümüne çok uzak bir yaklaşımdır. Bunun için mevcut ceza yasaları yeniden ele alınmalı ve bu bağlamda düşünce ve ifade hürriyetine ilişkin engellerin ortadan kaldırılmasına ilişkin çalışmalar yapılmalıdır,
 20. Özellikle kadın cezaevlerinde "adaba aykırı" gerekçesiyle kıyafetlerin yasaklanması uygulamalarına derhal son verilmelidir. Mahpusların bulundurabilecekleri ayakkabıların sınırlandırılması, içliklere el konulması şikayetlerine karşılık raporda: "şikayetlerin dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir" ifadelerine yer verilmiştir. Şikayetlerin dikkate alınması önerisi, ihlallerin varlığının tespitine işaret etmekle birlikte bu önerinin yerine getirilip getirilmemesinin takibi önemlidir. Öte yandan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddesinde açıkça mahpusların üç adet ayakkabı bulundurabilecekleri, kaşkol, kravat bulundurabilecekleri düzenlemesi yer almaktadır. Bu sebeple komisyonumuzun şikayetlerin dikkate alınmasından ziyade hak ihlalin önlenmesi yönünde bir dil kullanmasının hukuki statüsüne ve maddi gerçekliğe daha uygun düşeceğini düşünmekteyiz.
 21. Aynı zarfın içerisine birden fazla mektup konulması ve bir fotoğrafta üçten fazla mahpusun olmasına dair yasaklama kaldırılmalıdır.

22. Cezaevine yeni gelen mahpusların çıplak aramaya maruz bırakılması hücreye atılması uygulamasına son verilmelidir.
23. Cezaevi memurları ve idare tarafından mahpuslara yönelik hakaret ve darp gibi olayların önüne geçilmeli ve sorumluları hakkında gerekli cezai işlemler başlatılmalıdır.
24. Kış koşullarında mahpusların hastalanmaması için birçok mahpus tarafından dile getirilen kaloriferlerin yanmamasına çözüm getirilmelidir.
25. Mahpus-Avukat görüşmelerinde mahremiyet sağlanmalıdır.
26. Mahpusların eğitim haklarını eksiksiz kullanması için gerekli düzenlemelerin nakillerin yapılması şarttır.
27. Ailelerinin 25-26 saat uzaklıktan geldiğini belirten mahpuslar olmuştur. Bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Avşar ve Tekin/Türkiye ihlal kararı da bulunmaktayken mahpusların uzak cezaevlerine gönderilerek ailenin ve mahpusun tekrar cezalandırılması uygulamasından vazgeçilmelidir.
28. Koşu değişiklikleri ile ilgili yapılan başvurular dikkate alınmalıdır.
29. Mahpuslar tarafından dile getirilen yemeklerin az ve kalitesiz olması, içerisinden taş vb. maddelerin çıkması ve anneleri ile birlikte kalan çocuklara yeterli gıda malzemesinin verilmemesi konusunda derhal adım atılmalıdır.
30. Çocuk koğuşunda ayrı odaların bulunması ya da çocukların uygun kurumlara naklinin gerçekleşmesi gerektiği yönünde bir öneri getirilmiştir. Çocuk mahpuslar, kural olarak çocuk hapisanelerinde tutulmaktadır. Çocuğun kuruma alındığı ilde çocuk hapisanesi yoksa en yakın çocuk hapisanesine gönderilmek üzere geçici süreliğine yetişkin hapisanesinin çocuk koğuşunda tutulmalıdır. Çocuğun üstün yararına uyması halinde ve çocuk hapisanesinde kalma durumu mümkün değilse yetişkin hapisanesinde tutulabilir. Öte yandan çocukların ailelerinin yakınına sevk talebi de Elâzığ hapisanesinde bulunmalarının ailelerine yakın olma ihtiyacından da doğmadığını göstermektedir. Bu durumda çocukların taleplerine uygun olan gerekli işlemin bir an evvel yerine getirilmesi gerekmektedir. Çocukların yetişkin hapisanesinde kalmalarından doğan sınırlılıklara ilişkin de herhangi bir belirleme yoktur. Bu belirsizliğin de ortadan kaldırılması gerekir.
31. 0-6 yaş aralığında çocuğu olan kadınların infazlarının ertelenmesine yönelik mevzuat çalışmalarının yapılması, çocuk cezaevlerinin kapatılarak çocukların sağlıklı gelişimi için başka formüller üretilmesi, şeklindeki önerilerimiz dikkate alınmalı ve gereğinin yapılması için harekete geçilmelidir.

Yasalarla ve uluslararası sözleşmelerle garanti altına alınan hakların temini ve bu hakların uygulanması için her türlü önlemin alınması devletin sorumluluğundadır. Her kim olursa olsun, bir kişi hangi suç kapsamında cezaevinde bulunursa bulunsun temel insani haklarından alıkonamaz.

Elâzığ raporuyla Diyarbakır raporu karşılaştırıldığında her ikisinin de sonuç kısmında koşullardaki kameralar, süreli süresiz yayınlar, ziyaret süreleri, kitap okuma ihtiyacı ve hakkı, personelin kötü muamelesi, personel sayısına ilişkin çözüm, kantindeki malzemelerin çeşitliliği ve fiyat skalası, yemeklerin yetersizliği ve besleyiciliği, sağlık personelinin sayısı gibi konulardaki ilgili paragraflar “kopyala-yapıştır” yöntemiyle tamamlanmıştır. Kapalı kurumları ziyaret yetkisi olan sınırlı mekanizmalardan biri olan Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’nun, bu yetkiyi kullanırken ortak şikayetlerin ve bunları birbirinden ayıran durumların ne olduğu ile yaptığı öneriler konusunda hapisane idaresinin görevini şikâyetin öncesinde ve sonrasında nasıl yerine getirdiğini araştırması beklenmektedir. Örneğin kameraların mahrem yerleri çekmesine ilişkin Elazığ’daki kadın mahpusların disiplin cezası alıyor olması araştırılması gereken bir konuyken Diyarbakır’da yapılan tespiti aynen aktarmakla kalması, komisyonumuzun üzerine düşen sorumluluk hakkında endişe vermektedir.

Yukarıda sıralamış olduğum tüm bu nedenlerden kaynaklı Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu’nun; 9 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilen ziyaret sonrası hazırlamış olduğu taslak rapora muhalefet ediyorum. **25.02.2020**